

Джеймс Джойс

Грация

Двамата, които бяха в тоалетната по това време, се опитаха да го измъкнат, той беше безпомощен. Лежеше на пода, пред стъпалата, по които беше паднал. Успяха да го обърнат. Шапката му беше на около три ярда, дрехите му бяха обрали мръсотията и нечистотиите по пода, лицето му-също. Очите му бяха затворени, дишаше трудно. Тънка вада кръв течеше от ъгълчето на устата му.

Двамата джентълмени и един сервитьор го качиха по стълбите и го оставиха да лежи на пода на бара. След две минути около него се оформи кръг от любопитни зяпачи. Управителят на бара заразително присъстващите, дали някой не знае кой е той и кой е бил с него. Никой не го познаваше, но един от сервитьорите каза, че е сервирал на джентълмена ром.

– Сам ли беше?

– Не, сър! Имаше още двама джентълмени с него!

– Къде са те?

Никой не знаеше.

– Дайте му въздух! Зле е!

Пръстенът около него се разпръсна и пак се върна като ластик. Голямо тъмно петно кръв се стелеше на пода до главата му. Управителят се уплаши от сивотата на лицето на падналия и изпрати за полицаи.

Яката му беше закопчана догоре. За момент отвори очи, после ги затвори отново. Един от джентълмените, които го донесоха, му сложи мръсната копринена шапка на главата. Управителят попита отново, дали някой не познава мъжа и къде са приятелите му. Вратата на бара се отвори и влезе полицаи. Тълпата се оттегли в единия ъгъл на заведението, всички се стараеха да гледат към чашите на бара. Управителят започна да докладва, каквото знаеше. Полицаят, млад мъж, с дебело тромаво тяло, стоеше и слушаше. Движеше бавно главата си наляво – надясно и от време на време поглеждаше към тялото на пода, като че се чувстваше жертва на някаква измама. После свали ръкавиците си, извади малка книжка от джоба си, извади й химикал и бе готов да записва. Попита на явен провинциален акцент:

– Кой е човека? Име, адрес?

Един младеж, в колхоздачески костюм си прочисти пътя всред зяпачите. Клекна до падналия и помоли за вода. Полицаят също клекна. Младежът почисти кръвта от устата на мъжа и помоли за бренди. Полицаят повтори автоматично, един сервитьор донесе чаша. Вкараха брендите в гърлото на пострадалия. След няколко секунди отвори очи и се огледа. Видя тълпата, осъзна положението и се опита да стане на крака.

– По-добре ли сте сега? – попита младежът в колоездаческото облекло.

– Нищо ми няма! – каза удареният.

Помогнаха му да стъпи на краката си. Управителят спомена нещо за болница и един от зяпачите даде съвет. Шапката беше поставена а главата на мъжа. Полицаят попита:

– Къде живеете?

Мъжът не отговори. Започна да навива краищата на мустаците си. Започна да си припомня какво му се бе случило. Не било нищо, само лек инцидент. Говореше доста гърлено.

– Къде живеете? – попита отново полицаят.

Мъжът помоли да му извикат такси. Висок пъргав слабават човек, с дълго жълто палто, излезе от другия ъгъл на стаята. Като съзря човека извика:

– Здравсти, Том, стари приятелю! Какъв е проблема?

– Нищо ми няма!

Новодошлия огледа човека пред себе си и се обърна към полицая:

– Всичко е наред, полицай! Ще го изпратя у тях!

Полицаят докосна каскета си и каза:

– Добре, Мистър Пауър!

– Хайде, Том! Нямах нищо счупено! Какво! Можеш ли да вървиш?

Младият мъж го подхвана под ръка и тълпата се раздели.

– Как успя да се замесиш в това? – попита Мистър Пауър.

– Джентълменът падна по стълбите. – каза младият мъж.

– Благодаря ви мно'о, сър! – каза пострадалият.

– За нищо...

– ... и имаме малко...

– Не сега, не сега!

Тримата напуснаха бара, а зяпачите се скупчиха на вратата. Управителят заведе полицаят до мястото на инцидента. Единодушно решиха, че най-вероятно джентълменът се е подхлъзнал. Останалите се върнаха по местата си, а слугата бе изпратен да почисти следите от кръв.

Излизайки на улица Графтън, Мистър Пауър подсвирна. Пострадалият повтори отново:

– Много Ви благодаря, сър. Надявам се да се срещнем отново. Казвам се Кернан.

Шока и болката го бяха поотрезвили.

– За нищо! – каза младият мъж.

Стиснаха си ръце. Мистър Кернан бе вкаран в колата и докато

Мистър Пауър даваше адреса на шофьора, пострадалият отново благодари на младежа и го покани даният по нещо заедно.

– Друг път! – каза той.

Колата излезе по улица Уестморланд. Минаха покрай Баласт офис, часовникът показваше девет и половина. Духаше силен източен вятър откъм реката. Мистър Кернан започна да идва на себе си. Приятелят му го попита как е станало всичко това.

– Не мога... не мога да кажа. Езикът ми е наранен.

– Дай да видя!

Обърна се и погледна към устата на Кернан, но не се виждаше нищо. Запали клечка кибрит и пак се взря. При движението на колата пламъкът трепереше. Долните зъби и венците бяха покрити със засъхнала кръв, част от езика беше прехапана и откъсната.

– Лошо! – каза Мистър Пауър.

– Нищо не е! – каза Кернан, затваряйки устата си и обвиняйки се с яката на палтото.

Мистър Кернан беше търговски посредник от старата школа. Никога не излизаше навън без копринена шапка и обувки в един десен с дрехите. Движеше се с грацията на изисканите мъже на старите времена. Следваше традицията на Наполеон и големия Блекуайт, чиято памет тачеше като легенда. Модерният бизнес го докосваше дотолкова, че да основе собствен офис на улица Кроу, с тъмни прозорци и табела с адреса и професията му – Лондон, Търговски посредник. На камината в офиса имаше цял батальон оловни войници, на масата-четири пет китайски чаши, пълни с черен чай. От тях опитваше чая. Отпиваше, оставяше глътката в устата си, опитваше я с езика и небцето си. После преценяваше.

Мистър Пауър, доста по-млад, работеше в офиса на Кралската Ирландска Полиция в Дъблин. Той разширяваше социалните си контакти, за разлика от приятеля си, който като че ли старееше да ги намали до минимум, което се дължеше на факта, че приятелите, които го познаваха във върховете му успехи, все още изучаваха характера му. Мистър Пауър беше един от онези. Беше елегантен млад мъж.

Колата спря пред малка къща на улица Гласневин, Мистър Кернан бе подпомогнат до вкъщи. Съпругата му го настани в леглото, докато Мистър Пауър питаше децата как е в училище, долу в кухнята. Децата – две момичета и едно момче бяха наясно за безпомощността на баща си и липсата на майка си. Пожелала да се качат на конче на гърба му. Беше изненадан от държанието им и от странният им акцент и се замисли. Мисис Кернан влезе в кухнята, крещейки:

– Каква гледка само! Ох, той ще се убие някой ден и това ще е то щастливият му край! Не е спрял да се налива от петък.

Мистър Пауър беше достатъчно внимателен, за да ѝ обясни, че не е по негова вина, че той просто е присъствал на ужасната сцена. Мисис Кернан се досети откъде го познава и каза:

– О, не трябва да ми казвате това. Знам, че сте му приятел, за разлика от другите, с които се влачи. Те са му приятели само докато има пари в джоба и го държат далече от жена му и семейството. Прекрасни приятели, няма що! С кого беше тази вечер, искам да знам?

Мистър Пауър поклати глава и не каза нищо.

– Толкова съжалявам! – продължи тя. – Толкова съжалявам, че не мога да ви почерпя с нещо. Ако почакате минутка, ще взема нещо от Фогарти на ъгъла.

Мистър Пауър стана.

– Чакахме да донесе вкъщи пари. Изглежда никога не мисли за дома си.

– О, Мисис Кернан, ще се опитаме да го променим. Ще обърне друга страница. Ще говоря с Мартин. Той е човек. Ще дойдем скоро и ще поговорим.

Тя го изпрати до вратата. Таксиджията чакаше на стълбите и потъркваше ръце, за да се стопли.

– Благодаря ви, че го доведохте вкъщи.

– За нищо! – каза Пауър.

Качи се в колата, размаха шапка и каза:

– Ще го направим нов човек! Лека нощ, Мисис Кернан.

Мисис Кернан проследи колата с очи, докато не се изгуби от поглед. После се отказа, влезе в къщата и започна да изпразва джобовете на мъжа си.

Беше силна практична жена, на средна възраст. Наскоро празнуваха сребърна сватба, тогава се запозна с Мистър Пауър. В миналото, докато я ухажваше, тя смяташе Мистър Кернан за негалантен човек, искаше да избяга от собствената си сватба, после се върна като се замисли как ще крачи по небето и звездите в църквата на Сандимаунт, до елегантния мъж, облечен в фрак, с копринена шапка в ръка. Само след три седмици се умори от съпружеския живот. А по-късно, когато реши, че вече не може да го търпи, стана майка. На двадесет и пет вече се справяше с всички семейни трудности и поддържаше къщата. Двамата ѝ пораснали синове успяха да излязат от дома. Единият работеше в текстилен магазин в Глазгоу, а другият като помощник на един търговец на чай в

Белфаст. Бяха добри момчета, трезвеници, изпращаха от време на време й пари. Останалите й деца ходеха на училище.

На сутринта, Мистър Кернан изпрати писмо в офиса и остана в леглото. Тя му направи бульон и го смърми. Приемаше пиянството му като временно, смяташе че е болен и го третираше като болник, накара го да си изяде закуската. По света се срещаха и по-лоши мъже. Той не биеше момчетата, тя знаеше, че би вървял по цялата улица Томас само, за да й купи някакъв малък подарък.

На втората вечер дойдоха приятелите му. Тя ги заведе в спалнята, въздухът вътре беше спарен, настани ги до огъня. Езикът на Мистър Кернан беше пооздравял, беше станал доста по-мил. Той се седна в леглото, придръпвайки възглавничките, по лицето му се беше появила розовина. Извини се за бъркотията в стаята, но ги погледна някак гордо, като стар ветеран.

Дори не предполагаше, че е жертва на заговор, който бяха спретнали приятелите му – Мистър Цунингам, Мистър МакКой и Мистър Пауър. Бяха говорили за това със Мисис Кернан на долния етаж. Идеята беше основно на Пауър, но вдъхновението идеше от Цунингам. Мистър Кернан бил протестант навремето, но когато се оженил се прекръстил в католическата вяра. Не бил стъпвал в църква повече от двайсет години. Дори се беше отклонил от католицизма. Мистър Цунингам беше човека за тази работа. Беше по-възрастен от Мистър Пауър, негов колега. Самият той нямаше щастлив семеен живот. Хората го разбираха, беше се оженил за ужасна жена, пияница. Три пъти беше нареждал къща за нея и всеки път тя залагаше обзавеждането. Всеки го уважаваше. Горкият Мартин Цунингам. Беше честен чувствителен мъж, образован и интелигентен. Познаваше хората, имаше дълъг опит в полицейската служба и дълбока човешка философия. Приятелите му вярваха и казваха, че прилича на Шекспир.

Когато планът беше разкрит на Мисис Кернан, тя каза:

– Оставям всичко във вашите ръце, Цунингам.

След четвърт век семеен живот й бяха останали много малко илюзии. За нея религията беше навик и тя усещаше, че мъж на годините на съпруга й не може да се промени много. Все пак видя нещо съдбовно в инцидента, каза на джентълмените, че езикът на Мистър Кернан не може да бъде спрял. Обаче, Мистър Цунингам беше способен човек, а религията си беше религия. Срамът можеше да направи и нещо добре, или поне нямаше да навреди. Тя вярваше в тайните на сърцето. Вярата й свършваше в кухнята, но ако трябва щеше да повярва и в банши и в

Светия Дух.

Мъжете започнаха да говорят за злополуката. Мистър Цунингам каза, че е чувал за подобен случай. Един седемдесетгодишен мъж си бил отхапал езика по време на епилептичен пристъп, но после го зашили и не останал белег.

- Е, аз не съм на 70! – каза инвалидът.
- Боже опази! – каза Мистър Цунингам.
- Не те боли вече, нали? – попита Мистър МакКой.

Мистър МакКой беше тенор. Съпругата му, сопрано, все още обучаваше деца да свирят на пиано. Животът му не беше живот на човек с капаци, живееше за мига. Беше чиновник на гарата в Мидланд, раздаваше обяви за вестниците Ириш Таймс и Фрименс джърнал, работеше за една фирма за възлища, частен журналист, чиновник към помощник шерифа, а отскоро беше секретар на следователя. Новата му работа предизвикваше интерес към случая с Мистър Кернан.

– Боли? А, не много! Но така ми щипе гърлото! Сякаш някой го е драп! – каза Мистър Кернан.

- Това е от алкохола! – каза Цунингам.
- Не! Мисля, че се простудих в колата! Мисля, че там хванах нещо, флегмон или...

- Слуз! – каза Мистър МакКой.
- Като, че ли нещо ми се плъзга в гърлото, гадното нещо!
- Да, да, към гърдите!

Той изгледа Мистър Цунингам и Мистър Пауър предизвикателно. Мистър Цунингам кимна, а Пауър каза:

- А, добре, всичко е добре, ако свършва добре!
 - Много ти благодаря, стари приятелю! – каза инвалидът.
- Мистър Пауър поклати глава.
- Онези две момчета, с които бях...
 - С кого си бил? – попита Цунингам.
 - С едно хлапе. Не му знам името. По дяволите, как се казваше?

Нисичко с руса коса...

- И с кой друг?
- Харфорд.
- Хм! – каза Цунингам.

След тази забележка последва тишина. Всички знаеха, че зад казаното стои някаква тайна, която само той знае. В този случай тази едностранна реплика говореше нещо. Мистър Харфорд беше от онази малка групичка, която напускаше града неделя след полунощ с идеята да

посети някои от нощните клубове и публичните домове в предградията. Беше започнал кариерата си с мръсни финансови сделки, давайки малки суми на работниците като лихвар. После стана партньор на Мистър Голдберг в Наемна Банка Лифи. Беше много дебел и нисък джентълмен. Въпреки че на него така й не му беше ясна друга етика, освен еврейската, той се перчеше с познанията си по ирландски еврейски и илюминатски, разумният човек веднага разбираше какъв идиот е той. От време на време хората си спомняха и добрите му страни.

– Чудя се къде отиде той? – каза Мистър Кернан.

Надяваше се детайлите около инцидента да си останат неясни. Надяваше се, приятелите му да сметнат, че е станала някаква грешка, че Мистър Харфорд и той са се изгубили един друг. Но те, познавайки пиенето на Харфорд, замълчаха. Мистър Пауър каза:

– Всичко е добре, ако свърши добре!

Мистър Кернан промени темата.

– Имаше едно свястно хлапе, медик! – каза той. – Само то...

– Само то, да... – каза Пауър. – И случай от седем дни.

– Да, да! – каза Мистър Кернан, опитвайки се да си припомни. – А, да сега си спомням, че дойде й един полицаи. Добро хлапе изглеждаше. Ама как се е случило това, все пак?

– Ми стана така, че си се претрепал, Том. – каза сериозно Мистър Цунингам.

– Така си е! – каза Мистър Кернан, със същата сериозност.

– Надявам се, че си се оправил с полицаия, Джак? – каза Мистър МакКой.

Мистър Пауър не харесваше християнското си име. Не беше праволинеен човек, но не можеше да забрави какъв кръстоносен поход беше направил МакКой и колко пари му трябваша, за да накара Мисис МакКой да се занимае с някакви свои си имагинерни ангажименти на село. Още повече, че негодуваше, че са го превърнали в жертва, а й играеше на ниско ниво. Отговори на въпроса, както й мистър Кернан. Кернан възнегодува от отговора. Той взимаше присърце своето жителство и искаше да живее в своя си град, без да се занимава с разни некадърници.

– Затова ли си плащаме данъците? – попита. – За да отглеждаме и обличаме тези неуки нехранимайковци... защото не са нищо повече...

Мистър Цунингам се засмя. Той беше подчинен на държавата само, докато беше на работа.

– Как да не са нищо повече, Том?

И с тънък провинциален акцент каза:

– 65, хвани си зелето!

Всички се захилиха. Мистър МакКой, който искаше да приключи с темата, каза, че никога не е чувал тази история. А Мистър Цунингам каза:

– Предполагам, казват, както знаете, за а имат място в депото, откъдето изнамират тези буйни селски младежи, както знаете. Сержантите ги строят в редица с лице към стената и им вземат чиниите. – илюстрира историята с гротескни жестове.

– На вечеря, знаете. На вечеря, знаете, она получава голяма червена купа със зеле на масата и голяма червена мръсна лъжица като черпак. Она взема с лъжицата си от зелето и тича в стаята като вика „65, хвани си зелето“.

Всички се разсмяха отново. Но нещо не се понрави а Мистър Кернан. Помоли да му дадат да напише писмо.

– Онези момчета идват тук. – каза той. – помисли си ако станат шефове тук. Няма нужда да ти казвам какви хора са, Мартин.

Мистър Цунингам пак каза с акцент:

– Като всички по този свят. Има си добри, има си и лоши.

– А да, можеш да намериш и някой добър и свестен, предполагам! – каза Кернан.

– По-добре да си нямаш работа с такива! – каза МакКой.

Мисис Кернан влезе в стаята и сложи поднос на масата.

– Заповядайте, вземете си, джентълмени.

Мистър Пауър стана и ѝ предложи стола си да седне. Отказа, тъй като гладела долу, размениха си по едно кимване с Мистър Цунингам, зад гърба на Мистър Пауър, и тръгна да излиза от стаята. Съпругът ѝ я извика:

– Нямах ли нещо за мен, пиленце?

– О, за теб! Само шамар за теб! – каза тя.

Съпругът пак се провикна:

– Нищо за горкото си малко мъжле?

Господата отпиха от чашите, оставиха ги на масата и зачакаха. После Мистър Цунингам се обърна към Пауър и каза неочаквано:

– В четвъртък вечер, нали така каза, Джак?

– Четвъртък! – каза Пауър.

– Прието!

– Можем да се срещнем в Мак Аули! – каза Мистър МакКой. – Обичайното място!

– Но не бива да закъсняваме, щото иначе ще е пълно! – каза Пауър.

– Да, в седем и половина! – каза МакКой.

– Чудесно! – каза Цунингам.

– Тogaва в седем и половина в Мак Аули.

Последва кратка тишина. Мистър Кернан почака да види, дали ще му обяснят за какво става дума. После попита:

– Е, накъде вее вятърът пък сега?

– А нищо! Просто сме предвидили да решим един малък проблем, четвъртък. – каза Цунингам.

– Опера? – попита Кернан.

– Не, не... малък духовен проблем...

– О!

Пак тишина! После Пауър каза:

– Да ти кажа честно Том, решили сме да направим малко отстъпление...

– Да, така си е! Джак, МакКой и аз сме решили да се поочистим малко делвата от проблемите.

Каза метафората с такава енергия и продължи окуражен от собствения си глас:

– Виждаш, а и сигурно си съгласен, че си имаме голяма колекция от нехранимайковци, един за всички, всички за един! – обърна се към Пауър. – Хайде, признай си!

– Признах си! – каза той.

– И аз! – каза МакКой.

– Ей за това сме решили да поизчистим малко територията! – каза Цунингам.

После като че ли му просветна изведнъж една мисъл в главата. Обърна се към инвалида и каза:

– Дявол знае, Том, какво ми дойде наум! Можеш да се присъедиш към нас!

– Страхотна идея! – каза Пауър. – Четиримата заедно!

Мистър Кернан не каза нищо. Предложението почти не докосна съзнанието му, проумя само, че някакви духовни движения ще се грижат за поведението му. Реши, че достойнството му не позволява да се меси. Дълго време само слуша разговора, без да каже и дума, едва прикриваше враждебността си, докато приятелите му спореха за йезуитите.

– Нямам чак толкова лошо мнение за йезуитите. – каза той. – те са учени хора. Мисля, че ни мислят доброто.

– Те са най-големият църковен орден, Том. – каза Цунингам ентузиастично. – Водачът им стои до папата.

– Да, няма грешка, ако искаш нещо да потръгне и да няма пречки иди при йезуитите. – каза Мистър МакКой. – Тези момчета имам влияние, имат власт! Ще ви разкажа за един случай...

– Йезуитите имат власт! – каза Пауър.

– Любопитно за йезуитския орден! – каза Мистър Цунингам. – Всеки друг орден в църквата претърпя реформация, но не и техния. Никога не се е променял.

– Така ли? – каза МакКой.

– Факт е! История! – каза Цунингам.

– Вижте им храмовете! Вижте съборите им! – каза Пауър.

– Принадлежат на висшата класа! – каза МакКой.

– Разбира се! – каза Пауър.

– Да! – каза Кернан. – Затова си имам едно наум за тях. Едни от ония вечни попове, неуки, нехранимайковци...

– Добри хора са, всеки по своя си начин. – каза Цунингам. – Ирландското духовенство е почитано по целия свят.

– О, да! – каза Пауър.

– Не като някои други църкви на континента! – каза МакКой.

– Можеш и да си прав! – каза Кернан.

– Разбира се, че съм, нямаше да съм живял толкова дълго на този свят и да съм обиколил къде ли не, ако не знаех!

Пиха отново. Мистър Кернан изглежда премисляше нещо наум. Беше развълнуван. Имаше високо мнение за Цунингам. Смяташе го за човек познавач на характери. Помоли за примери.

– О, онова оттегляне, знаете... – каза Цунингам. – Отец Пърдон... това е то работа!

– Не може да е толкова строг с нас! – каза Пауър.

– Отец Пърдон, Отец Пърдон? – пита инвалидът.

– О, трябва да го знаеш, Том! – викна Цунингам. – Добро весело момче! Той е човек на света като нас.

– А, да, мисля че го знам! Червено лице, висок...

– Той е!

– Кажеш ми, Мартин, добър проповедник ли е?

– Ми... то не е точно проповед, знаете! То е по-скоро разговор, протичък разговор неговото, знаете...

Мистър Кернан се замисли. МакКой каза:

– Отец Том Бърк, това е то човека!

– Том Бърк беше скучен оратор. – каза Цунингам. – Някога да си го слушал, Том?

– Дали съм го слушал, ли? – продължи инвалидът. – Да! Слушах проповедта му...

– А сега кажи, не е ли нищо повече от един теолог? – каза Цунингам.

– Така ли? – каза МакКой.

– О, нищо лошо нямам предвид, но... говорят, че речите му били твърде ортодоксални..., знаете.

– Ах, беше хубав човек! – каза МакКой.

– Слушах го веднъж... – започна Кернан. – Забравил съм за какво точно беше проповедта. Крафтън и аз бяхме на края на, по дяволите как се казваше това...

– Масата.

– Да, зад всички, до вратата. Сега съм забравил за какво... А да, беше за папата, за последният папа. Сега си спомням... Според мен, беше чудесен, истински добър оратор. И гласа му! Боже! Какъв глас! Нарече го „Затворник във Ватикана“! Спомням си, че Крафтън ми каза, като излезе...

– Но той е ултрапротестант, Крафтън, нали така? – каза Пауър.

– Разбира се, че е, дяволски свестен ултрапротестант. Ние си произхождаме от вярата на улица Мор, но истината ви казвам, самата Божия истина, честен кръст, спомням си много добре думите му „Кернан, ние се молим на различни олтари, но вярата ни е една и съща.“ Това ме удари в сърцето.

– Да, те са много добри в това. – каза Пауър. – В храмовете, където проповядват има винаги тълпи протестанти.

– Няма голяма разлика с нас, – започна МакКой. – и ние вярваме в... – поспря за малко. – в греха. Само че те не вярват в папата и в майката божия.

– Но, разбира се! – каза Цунингам. – Нашата църква и религия е истинската старата вяра.

– Никой не спори за това! – каза Кернан.

Мисис Кернан се появи на вратата и каза:

– Имаш посетител!

– Кой е?

– Мистър Фогарти.

– О, нека влезе, нека влезе!

Слабо, бледо овално лице изкочи от тъмното. Дъгата на добре гледаните му мустаци повтаряше дъгата на веждите му, извити над чудните му, вечно учудени очи. Мистър Фогарти беше обикновен бакалин. Беше

се провалил с лицензите за спиртните напитки, което го накара да стане второкласен дестилатор и пивовар. Отвори малко магазинче на площад Гласневин, където се ласкаеше от вниманието на месните домакини. Отегчаваше се с комплиментите към тях и децата им и с простоватия им акцент. Не беше човек без култура.

Мистър Фогарти донесе като подарък на домакиня половин пинта специално уиски. Заинтересува се от здравето на Мистър Кернан, сложи подаръка на масата и се присъедини към компанията. Мистър Кернан прие подаръка и каза:

– Не се съмнявам в теб, стари човече. Отвори това, Джек, моля!

Пауър изпълни задачата. Чашите бяха измити и на масата бяха налени четири малки уискита. Новото попълнение оживи разговора. Мистър Фогарти беше особено заинтригуван.

– Папа Лео XIII беше една от светлите личности на века. – каза Цунингам. – Той вярваше в обединението на гръцката и римокатолическата църква. Това беше мечтата на живота му.

– Честичко чувам, че е бил един от най-големите интелектуалци в Европа, един от най-интелигентните, извън това, че е църковен водач! – каза Пауър.

– Да беше, но това не е най-важното. – каза Цунингам. – Наговото мото беше „Lux uring Lux“ – Светлина над светлината.

– Не, не, мисля, че грешите! – каза енергично Фогарти. – Беше „Lux in Tenebris“, мисля, Светлина в мрака.

– О, да Tenebrae! – каза МакКой.

– Слушайте ме, – каза Цунингам. – беше Lux uring Lux. Пий IX беше казал Sux uring Sux, Кръст над Кръста, за да разграничи двата понтификата.

Заклучението беше прието. Мистър Цунингам продължи:

– Папа Лео, знаете, беше голям учен и поет.

– Имаше строго лице! – каза Кернан.

– Да, пишеше поезия на латински. – каза Цунингам.

– Така ли? – попита Фогарти.

Мистър МакКой опита уискито, премляска, поклати глава и каза:

– Без майтап, мога да кажа нещо!

– Не сме учили това, Том, когато бяхме в училището за по пони на седмица. – каза Пауър.

– Имаше много добри момчета в тези училища, старата система си беше много добра – обикновено просто обучение. – каза Кернан. – Нищо от сегашните модерни глупости...

– Много вярно! – каза Пауър.

– Нищо прекалено... – каза Фогарти.

Произнесе думата и после отпи.

– Спомням си че четох някъде една от неговите поеми за откриването на фотографията, на латински, разбира се. – каза Цунингам.

– На фотографията? – извика Кернан.

– Да! – каза Цунингам. Той също отпи от чашата си.

– Ами, помислете, не е ли нещо чудно фотографията! – каза МакКой.

– О, разбира се, големите умове могат да видят тези неща! – каза Пауър.

– Както казва поета „Гениалността е на крачка от лудостта!“ – каза Фогарти.

Мистър Кернан се замисли за нещо, двоумеше се. Искаше да каже нещо за препъни камъчетата и лошите страни, които протестантите изтъкнаха и накрая се осмели да се обърне към Цунингам.

– Каж ми, Мартин, не са ли някои от папите, разбира се, не сегашният и не предшественикът му, но някои от старите папи... е не точно, но ... ами луди?

– О, разбира се, има лоши и сред тях... Но това е най-чудното. Нито един от тях, дори и най-големите алкохолици, дори и най-големите главорези, нито един не е проповядвал, нито една думичка от грешната доктрина. Не е ли това най-чудното?

– Е. – каза Кернан.

– Да, защото, когато папата говори в катедралата, той е непогрешим. – обясни Фогарти.

– Да! – каза Цунингам.

– О, знам за безпогрешността на папата. Спомням си, бех млад, тогава... Или какво е ...

Мистър Фогарти го прекъсна. Взе бутилката и наля по още малко на всички. Мистър МакКой, виждайки, че не е достатъчно за всички, каза да не му сипват, защото не си е изпил първото, да налее по повече на останалите. Другите се съгласиха.

– За какво говореше, Том? – попита МакКой.

– За папската непогрешимост. – каза Цунингам. – Това е най-голямата издънка в историята на църквата.

– Как така, Мартин? – попита Пауър.

– На секретното събрание, знаете, на кардиналите, архиепископите и епископите имало само двама, които да гласуват против. Целият

конклав, освен тези двамата гласували анонимно.

– Ха! – каза МакКой.

– Да... германският кардинал... май беше Долинг или Доулинг... или...

– Доулинг не е германец, може да сте сигурни! – засмя се Пауър.

– Ами... единият бил германският кардинал, каквото и да е било името му, а другият – Джон МакХейл.

– Какво? – извика Мистър Кернан. – Онзи Джон от Туам, ли?

– Сигурен ли си? – каза Фогарти. – Мисля, че беше някакъв италианец или американец.

– Джон от Туам, той е! – каза Цунингам.

Пи, останалите го последваха. После продължи:

– Да, така е било, всичките кардинали, епископи, архиепископи били за, само тич кучета и дяволи двамцата били против и накрая папата станал и обявил своята безпогрешност ex cathedra. В този момент, тоя същия Джон МакХейл станал и извикал с лъвски глас „Кредо!“

– Вярвам го! – каза Фогарти.

– Кредо! С това се съгласил с думите на папата.

– А какво станало с Доулинг? – попита МакКой.

– Не се съгласил и напуснал църквата.

Думите на Мистър Цунингам изградиха по-различен образ на църквата в умовете на останалите. Дълбокият му, дрезгав глас докосна душите им. Когато Мисис Кернан влезе в стаята намери една тържествена обстановка. Не наруши тишината, но седна в края на леглото.

– Веднъж срещнах Джон МакХейл и няма да го забравя до края на живота си! – каза Мистър Кернан. Обърна се към жена си за потвърждение.

– Често ти разказвам за това! Тя кимна.

– Беше на откриването на статуята на Сър Джон Грей. Едмънд Дуайър Грей произнасяше реч, а нашият човек го гледаше изпод огромните си вежди. – Мистър Кернан сви вежди като разярен бик, взря се в жена си и извика. – Боже! Никога не съм виждал такива очи. Като че ли говореха „Ще те унищожа, хлапе!“ Има очи на ястреб.

– Никой Грей не е достатъчно добър! – каза Пауър. Последва пауза. Пауър се обърна към Мисис Кернан. – Е, Мадам, решили сме да направим мъжът ви добър благочестив, богобоязлив католик. Май всичките сме решили да си изповядаме греховете и Бог знае, че не го искаме реално.

– Нямам нищо против! – каза Мисис Кернан. Засмя се доста

нервно. Тя сметна, че би било най-добре да прикрие радостта си от този факт и каза. – Съжалявам горкият свещеник, който трябва да слуша тази история.

Изражението на лицето на Мистър Кернан се промени.

– Ако не ще, – каза той. – може... може да прави нещо друго. Просто му разказах, каква е моята грешна история. Не съм лошо момче...

– О, всички се отричаме от дявола, без да забравяме, че той съществува и помпозността му. – намеси се Цунингам.

– Стой зад мен, Сатана! – каза Фогарти, като се засмя и изгледа останалите.

Мистър Пауър не каза нищо. Почувства се напълно не на мястото си, но по физиономията му пробяга изражение на благодарност и угодничество.

– Всичко, което трябва да направим е да застанем със свещ в ръка и да кажем нашите баптистки молитви. – каза Цунингам.

– О, няма да забравим свещите, Том, каквото и да стане. – каза Мистър МакКой.

– Какво? Трябва да имам свещ? – попита Кернан.

– О, да! – каза Цунингам.

– О, по дяволите всичко. Слагам точка! Ей сега ще свърша това! Оттеглянето, изповедите, каквото трябва... всичко! Но никакви свещи... Не, по дяволите не... мразя свещите! – каза Кернан. Поклати глава.

– Чуй това! – каза съпругата му.

– Мразя свещите! – възкликна Кернан, отстоявайки своето и клатейки глава. – Възразявам срещу всичките тези тъпи магически ритуали. Всички се засмяха от сърце.

– Ще излезе прекрасен католик от теб! – каза жена му.

– Никакви свещи! И толкоз!

Йезуитската църква беше пълна. Нашите джентълмени влязоха на пръсти и се огледаха за места за сядане. Всички бяха официално облечени. Лампите светеха над хората, облечени в черно с бели якички. Джентълмените седнаха на пейките, подръпнаха панталоните си на колената и свалиха шапки. Седнаха удобно зад тълпата, но взрени в червената светлина пред олтара. На едната пейка до амвола седнаха Мистър Цунингам и Мистър Кернан, зад тях – Мистър МакКой, а зад него – Мистър Пауър и Мистър Фогарти. Мистър МакКой се опита безуспешно да си намери място до приятелите си. Компанията се подреди като звезда, в центъра – той, което го разсмя, опита се да каже няколко вица на останалите, но не бяха приети и млъкна. Усети атмосферата и се почувства

някак дълбоко обвързан с религиозната символика. Мистър Цунингам прошепна нещо на ухото на Кернан и му показа Мистър Харфорд, стоеше на малко разстояние от тях и Мистър Фанинг, отговорен за регистрациите и главен архитект, седеше точно под амвона до новоизбраният консул на града. В дясно седеше старият Михаел Гримс, съдържател на три зложни къщи и племенникът на Даун Хоган, който току-що бе назначен в Кметството. Пред тях седеше Мистър Хендрик, главен репортер в „Фримасонски журнал“ и бедният О'Карол, стар приятел на Кернан, който навремето беше един от водещите финансисти на града. Още като видя познатите физиономии, Кернан се почувства като у дома си. Шапката му, закъпена от добрата му съпруга, лежеше на коленете му. Веднъж – дваж погледна към обувките си, докато с една ръка пригладяше шапката си.

На амвонът излезе силна фигура, облечена с бял стихар. Изведнъж множеството замлъкна, извадиха кърпички и размахаха внимателно с тях. Мистър Кернан ги последва. Свещеникът застана прав на амвона, който беше две трети зает от масивно червено лице, над балюстрадата. Отец Пърдон падна на колене, тръгна към червената светлина с ръце пред лицето, молейки се. После откри лицето си и стана. Множеството също стана на крака и после седна на пейките. Мистър Кернан една на мястото си, сложи си шапката на коленете и се загледа в лицето му. Свещеникът обърна големите ръкави на стихара си и бавно изгледа лицата на всички. После каза:

– Нека децата на света бъдат по-мъдри, нека станат деца на светлината. Станете приятели на всички, освен на подчинените на неправдата и така като умрете, ще отидете в рая.

Отец Пърдон откри този текст, беше един от най-сложните текстове от Библията, каза и трябвало да се интерпретира правилно. Според него, текстът бил направен за водачите на масите, за онези, които ръководеха живота, за онези, които все още вярваха в материалното. Бил текст за бизнесмените, за хората с професия. Исус Христос с божественото си разбиране на човешката природа, разбирал, че не всеки е готов да води живот, подчинен на религията, за онези които живеели в света, но понякога и за света, затова говорел за момоните и как да се пазим от тях, но и ако можем да ги приобшим.

Каза на слушателите, че тази вечер е дошъл без страх, като човек говорещ просто на хора, като на приятели. Искал да говори на бизнесмените по техния начин. Ако можел да използва метафора, би казал, че бил техният духовен приятел, би искал всеки от тях да отвори книгата

си, книгата на духовният си живот и да се опитат да проумеят с разума и душата си словата й. Исус не бил строг надзирател. Разбирал нашите малки грехове, познавал слабостта на човешката ни натура, познавал изкушенията на живота. Имаме и ние, правим от време на време, поддаваме се на изкушенията, всички си имаме своите грехове. Но само едно, едно едничко нещо искал да помоли своите слушатели. И то било, да бъдем твърдо и само с Бог. Искал да кажат: „Да знам, познавам се! И съм добър!“ Но ако имали някакви съмнения, то нека кажат човешки „Да, познавам се. Намирам, че това и това е лошо, но с Божия помощ, ще поправа това и това, ще се покая. И после ще бъда добър и чист.“

КРАЙ

© 1914 Джеймс Джойс
© 2008 Мирена Пламенова, превод от английски

James Joyce
Grace, 1914

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5490>]